

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

КАРАР

04 03 2022_ел

№ 584

«2022-2024 елларга Тукай муниципаль районының авыл яшьләре» район программасын раслау турында

Тукай муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру максатында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасын раслау турында» 2019 елның 5 мартындагы 158 номерлы карары нигезендә

КАРАР БИРӘ:

1. «2022-2024 елларга Тукай муниципаль районының авыл яшьләре» район программасын кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Тукай муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында урнаштырырга.
3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет Житәкчесенң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары И.Ш. Бариевка йөкләргә.

Башкарма комитет Житәкчесе

А.Р. Хәбибуллин

Тукай муниципаль районы
Башкарма комитетының 2022
елның *4 мартындагы* 587
номерлы карарына кушымта

«2022-2024 елларга Тукай муниципаль районының авыл яшьләре» район программасы

**Яр Чаллы шәһәре
2022 ел**

ЭЧТӨЛӨГӨ

1. Програма паспорты
2. Програма хэл итүгэ юнэлдерелгэн проблеманың характеристикасы
3. Программаның төп максатлары һәм бурычлары
4. Программаны финанслау күлэмнәре һәм чыганақлары
5. Гамәлгә ашыру еллары буенча планлы күрсәткечләрне расшифровкалау белән программаның максатчан күрсәткечләрә исемлегә
6. Район программасын тормышка ашыру буенча чаралар

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2022-2024 елларга Тукай муниципаль районының авыл яшьләре» район программасы (алга таба - Программа)
Программаны төп эшләүче	Тукай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
Программаның максаты:	Тукай муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлығын арттыру
Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын үстерү. 2. Яшьләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү һәм яшьләр һәм яшьләр ижтимагый оешмалары инициативасы белән чыгарылган социаль әһәмиятле проектларга ярдәм итү өчен шартлар тудыру. 3. Авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү. 4. ТР Тукай муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты эшен оештыру. 5. Яшьләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләре үсешенә ярдәм итү.
Программаны төп башкаручылар	<p>Тукай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге; Тукай муниципаль районы мәгариф идарәсе; Тукай муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге; Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Тукай муниципаль районында социаль яклау бүлеге (киләшү буенча); «Үзәк район хастаханәсе» ДАССУ (наркология кабинеты) (киләшү буенча); Якты юл» («Светлый путь») район газетасы (киләшү буенча); Яр Чаллы шәһәре халыкны эш белән тәэмин итү үзәгенә Тукай муниципаль районы буенча филиалы (киләшү буенча); Учреждениеләр, оешмалар, фондлар, ижтимагый берләшмәләр (киләшү буенча)</p>
Муниципаль программаның максатчан күрсәткечләре исемлеге	<ul style="list-style-type: none"> - Мәдәни-ял чараларында катнашучы яшьләр саны; - иреклеләр эшчәнлегендә катнашучы яшьләр саны; - яшьләргә гражданлык һәм патриотик тәрбия бирүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләр саны; - сәламәт яшәү рәвешенә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләр саны; - яшьләрнең ижтимагый-сәси активлығын күтәрүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләр саны; - балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшьләр саны; - Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламентына жәлеп ителгән яшьләр саны
Программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары	Программаны тормышка ашыру 2022-2024 елларга исәпләнгән
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	<p>Районның жирле бюджеты хисабына программаны финанслауның гомуми күләме 13 184 700 сум тәшкил итә.</p> <p>шул исәптән, еллар буенча:</p> <p>2022 ел – 4 394 900 сум, шул исәптән Тукай муниципаль районының «Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр) клубы» МБУ агымдагы тотуга 3 873 900 сум;</p> <p>2023 ел – 4 394 900 сум, шул исәптән Тукай муниципаль</p>

	<p>районының «Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр) клубы» МБУ агымдагы тотуга 3 873 900 сум; 2024 ел – 4 394 900 сум, шул исәптән Тукай муниципаль районының «Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр) клубы» МБУ агымдагы тотуга 3 873 900 сум.</p> <p>Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга һәм план чорына бюджет проектының формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p> <p>Республика, федераль бюджет һәм бюджеттан тыш чыганақлардан средстволар ел саен төзелә торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә билгеләнәчәк.</p>
Муниципаль программаның үтәлешен контрольдә тоту	Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты

I. Программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы

Хәзерге вакытта Тукай муниципаль районында 45000нән артык кеше яши. 14 яшьтән 35 яшькә кадәр яшьләр саны - 10 026 кеше.

Авыл яшьләренең, социаль төркем буларак, тулы мәгънәсендә үз социаль хәле юк. Ул хәзерге яшь буынның барлык проблемалары белән үсеш дәрәжәсен чагылдыра торган яшь төркемен барлыкка китерә. Авылда алар тагын да ачыграк күренә. Авыл жирлегендәге яшьләр арасында тормыш дәрәжәсенең гомуми кимүе, эшкә урнашу өчен шартлар булмау, мәдәни ихтыяжларның үсмәве, үз һәм чит кешеләрнең әхлакый бәяләренең түбән булуы аеруча кискен тора. Ө моның нәтижәсе - ижади хезмәт эшчәнлегенә игътибар итмәү, жәмгыятьнең торышы өчен җаваплылык кимү, аннан читләшү.

Бүгенге көндә проект эшчәнлеген үстерү һәм авыл яшьләре арасында эшмәкәрлекне үстерү мөһим бурыч булып тора. Ө бу аны социаль проектлауга, бизнес-планлаштыруга өйрәтүдән башка мөмкин түгел. Хәзер моны интернет челтәрендә дистанцион укыту ярдәмендә эшләргә мөмкин.

Социаль проектлаштыру нигезләрен үзләштерүнең актуальлеге, беренчедән, әлеге технологиянең барлык һөнәрләр өчен дә киң куллану өлкәсенә ия булуы белән бәйле. Икенчедән, социаль проектлаштыру логикасын һәм технологиясен белү белгечләргә аналитик, оештыру-идарә һәм башка функцияләргә, бигрәк тә дүрләт яшьләр сәясәте, физик культура һәм спорт өлкәсендә, нәтижәле гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирәчәк. Өченчедән, проект технологияләре белгечнең хезмәт базарында көндәшлеккә сәләтлелеген тәэмин итә, социаль әһәмиятле проект эшләү һәм аны финанслауга гариза рәсмиләштерә белү - бу гамәлдәге учреждениеләр һәм оешмалар кысаларында да, аннан тыш та үзгә эш урыны булдыру мөмкинлеге.

Районның төрле өлкәләрдә (мәгариф, сәламәтлек саклау, элементә, транспорт һ.б.) социаль-икътисадый үсеше, авыл районнарында яшәү рәвешен модернизацияләү һәм эшчәнлекнең перспективалы юнәлешләре нәтижәсендә аларның җәлеп итүчәнлеген арттыру нәкъ менә авыл жирендә үз киләчәген төзәргә теләгән авыл яшьләре өчен оптималь мөмкинлекләр булдырырга мөмкинлек бирәчәк.

II. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Программаның максаты - Тукай муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру.

Әлеге максатка ирешү өчен түбәндәге бурычлар хәл ителергә тиеш:

1. Авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын үстерү.
2. Яшьләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү һәм яшьләр һәм яшьләр ижтимагый оешмалары инициативасы белән чыгарылган социаль әһәмиятле проектларга ярдәм итү өчен шартлар тудыру.
3. Авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү.
4. ТР Тукай муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты эшен оештыру.
5. Яшьләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләре үсешенә ярдәм итү.

III. Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганақлары

Районның жирле бюджеты хисабына программаны финанслауның гомуми күләме 13 184 700 сум тәшкил итә.

Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга һәм план чорына бюджет проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

Республика, федераль бюджет һәм бюджеттан тыш чыганақлардан средстволар ел саен төзелә торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә билгеләнәчәк.

IV. Гамәлгә ашыру еллары буенча планлы күрсәткечләрне расшифровкалау белән программаның максатчан күрсәткечләрне исемлеге

№	Критерий исеме	Үлчәү берәмлеге	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Мәдәни-ял чараларында катнашучы яшьләр саны	кеше	6100	6200	6300
2	Ирекеләр эшчәнлегендә катнашучы яшьләр саны	кеше	470	550	600
3	Яшьләргә гражданлык һәм патриотик тәрбия бирүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләр саны	кеше	730	800	850
4	Сәламәт яшәү рәвешенә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләр саны	кеше	5700	6000	6200
6	Балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшьләр саны	кеше	2500	2600	2700

Программа чараларын тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

- авылда социаль-икътисади үзгәртеп коруларда яшьләрнең ролен арттырырга;
- яшьләрнең интеллектуаль, әхлакый һәм ижади потенциалын арттырырга;
- яшь буын арасында милли үзаңны, гражданлык һәм патриотизмны үстерергә;
- авыл яшьләренең эшлекле активлыгын һәм эшмәкәрлеген үстерү, авыл яшьләрен грант нигезендә конкурсларда катнашырга, үз эшләрен башларга, аз чыгымлы һәм нәтижәле программалар һәм проектлар кертергә мөмкинлек бирәчәк;
- авыл яшьләренең районның социаль-икътисадый үсеше белән кызыксынуы һәм аның бу процесста катнашырга әзерлеге;
- авыл жирлегендә уңай демографик тенденцияләрне үстерергә һәм ныгытырга;
- авыл жирлегендә социаль киеренкелек дәрәжәсен киметергә;
- авыл яшьләренең шәһәргә күчүен киметергә;
- халыкның дәүләт структураларына ышаныч дәрәжәсен арттырырга.

**«2022-2024 елларга Тукай муниципаль районының авыл яшьләре» район программасын
тормышка ашыру буенча чаралар**

№	Чаралар исеме	Финанс чараларын еллар буенча бүлү (сумнарда)			Финанслау чыганагы	Башкаручы
		2022	2023	2024		
1.	Әңгәмәләр «Тәмәке - томан», «Упкын алдында», «Курить – здоровью вредить»				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
2.	«Молодой, активный- это про тебя!» яшьләр көне	45000	45000	45000	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
3.	Хокук саклау органнары белән ачыктан-ачык сөйләшү, очрашулар «О чем спорим, размышляем»				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
4.	Түгәрәк өстәлләр «Внимание! Это правонарушение»				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
5.	ЗТК район уеннары «Тукаевский движ»	60000	60000	60000	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
6.	Әңгәмә «День молодого избирателя»				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
7.	«Битлек» театр фестивале	55000	55000	55000	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
8.	Әңгәмә «История нашего села!»				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
9.	«Истоки» фольклор коллективларының район фестивале	120000	120000	120000	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
10.	«Коронавирускa каршы вакцинация» темасына әңгәмә				Финанслау таләп ителми	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
11.	«Туган телдә жырлый чишмә» район үзешчән сәнгать смотры	30000	30000	30000	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ	«Мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
12.	«Парад профессий» район конкурсы	9000	9000	9000	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ
13.	Татарстан Республикасының «Яшь профессионаллар» (WorldSkills Russia) региональ чемпионатында катнашу	37000	37000	37000	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ
14.	Бөтенроссия робот техникасы олимпиадасында катнашу	50000	50000	50000	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ
15.	«Иң яхшы әйдаман» бәйгесе	9000	9000	9000	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБББУ

					эшлэр үзэг» МБББУ	эшлэр үзэг» МБББУ
16.	«Школа выживания» спорт туризмы буенча республика ярышларында катнашу	53000	53000	53000	«Мәктәптән тыш эшләр үзэг» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзэг» МБББУ
17.	Укучылар үзидарәсен үстөрүгә юнәлдерелгән чаралар	48000	48000	48000	«Мәктәптән тыш эшләр үзэг» МБББУ	«Мәктәптән тыш эшләр үзэг» МБББУ
18.	«Тату сыйныф серләре» бәйгесе	5000	5000	5000	Мәгариф идарәсе	Мәгариф идарәсе
19.	Тукай муниципаль районының «Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр) клубы» муниципаль бюджет учреждениесен тоту һәм яшьләр чараларын үткәрү	3 873 900	3 873 900	3 873 900	«Яшәү урыны буенча яшьләр (яшүсмерләр)» клубы МБУ	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
БАРЛЫГЫ:		4 394 900	4 394 900	4 394 900		